

ÓBUDA

ÍRTA: DOBOS GÁBOR

Óbuda... Önkéntesenül egy kellemes bor zamata és a túróscsusza íze keveredik az ember szájában, bolthajlások öreg kapualj és egy kiskocsma macskaköves kerthelyisége tűnik fel képzeletében. Ha pedig kiutazik ebbe a különös kisvárosba, úgy érzi az ember, hogy romantikát talált, bekerült Óbuda varázskörébe. Ez a mai romantika azonban már nem Óbuda igazi arca. Az igazi, régi Óbudát talán csak egy-két vén zeg-zúgos utcában lehet megtalálni, egy-két régi, a düledező házakat tartó terméskövekből lehet érezni kisugározni. Ezekben az utcákban megdöbben az ember és rájön arra, hogy a nagy romantika kerésésben nem Óbudát, hanem olcsó giccset talál. És rájön arra, hogy az igazi Óbudát nem látni, hanem érezni kell...

Talán Krudy Gyula érezhette igazán, a Templom-utcában, a terebélyes béke, a polgári nyugalom, a különleges figurák és jellegzetes életformák központjában. Itt talált nyugalmat, amint a nyírségi kisváros diószagú szobáiból, családi fényképalbumaitól, gáláns kalandjaitól, botrányos szerelmeitől, az «úri» világ konvencióiból a kissé bohém, de nyugodt, *egyértelmű* Óbudához menekült. Ő érezhette Óbudát, amikor a kis főkszintes ház ablakából elnézte a borfejű óbudai polgárokat, a kiöregedő szokékat, a kártyára és borra szomjas iparosokat, a lúdtalpas pincéreket és az öreg ripacsokat, amint alkonyatkor a kocsmákba csoszognak, ahová ő is követte őket, asztalra könyökölni és megálmodni Szindbád útjait... Aztán eljött érte is a legutolsó postakocsi és elvitte ezzel az Óbudával együtt.

Ez az Óbuda talán mindörökké eltűnt. Ezeréves kövei maradtak csak itt és az ezekből kisugárzó történelem. Ezek a kövek látták a névtelen római katonát, látták talán Árpád fejedelmet is és Szent Istvánt, üdvözölték az Árpád-házi királyokat, szenvedték a törököt, köszöntötték Erzsébet királynőt, az apácákat és a papokat, fogadták a bevándorló zsidó polgárokat, nézték a filoxera pusztított szőlőjük felett siránkozó svábokat, ezek a kövek botránkoztak meg Mágna Elzán és türték a német ágyúk lövegjeinek robbanását. Ezek a kövek már halálosan fáradtak, megrokkantak, nyugalomba akarnak menni, hogy fennlathassák Óbuda igazi arcát, jellegzetesség tegyék levegőjét és átadhassák helyüket a betonnak, meg a téglának, a haladásnak.

Óbudán lakni, — mondta egy óbudai barátom — hitvallást jelent. Én úgy érzem, hogy az óbudai kövek az igazi hitvallók. Az új idők új levegőjét nem tudják feltartóztatni, nem is akarják. Ők hirdetik a történelmi, a hagyományokban élő Óbudát, de mohón szívják az élet új lüktetését, az újat, mert csak így tud Óbuda megmaradni annak, ami a hivatása. A gyárak füstölnek, a munkás letörli verejtékét és munka után már nemcsak kártyázni megy a kocsmába, hanem szemínáriumra jár, pártgyűlésre megy, vagy a munkáskönyvtárból kivett könyvet olvassa. Otthon, az asszony nagyobb darab kenyeret vág, a gyerek pedig nem az amphiteatrumból köztársaság, hanem a gyár napközijébe megy játszani és tanulni.

Ma már a híres óbudai polgár is más. Nem megy kávéházba ténferegni, mint nagyapja, aki mindennap megjelent a Kaszinó kávéházban, ahol a fő pincér három tarifa szerint állította ki a cechet. A «felső tízezernek», tizhús, módosabb polgárnak a kávé jó nagy darab fehérkenyérrel, lizkráj-cárba került. A szegényebbje kevesédbet fizetett, de hogy az egyenlőség látszata meglegyen, ezek minden páros nap leszurkolták a tíz krajcárt, páratlan napokon pedig a főpincér elnézett amikor a polgár kisomfordált, fizetés nélkül az ajtón. A harmadik csoportnak pedig páros és páratlan napon is féltrenézett a főúr...

A mai polgár nem követi apja szokásait sem, aki bizony mikor az asszony litániára ment a templomba, elcruccant a Breitner-kávéházba, ahol a «Bródy Theater» szép színésznőivel mulató óbudai jeunesse dorée közé vegyült egy kicsit fiatalodni, vagy be-

nézett a Koronába, a «Herr von...»-típusú hajógyári tisztviselőkkel megbeszélte a világ folyását. Az óbudai polgár egyre jobban érzi, hogy hol a helye és már másként végzi a munkáját az íróasztal mellett, vagy a pult mögött, mint ahogy a múltban tette. Eljár a pártjába gyűlésekre, de bebenéz azért az óbudai kocsmákba is.

A mai Óbuda utcáin már nemcsak a villamos, hanem autóbusz is robog, a félbemaradt Árpádhíd pillérei várják az új, karcsú íveket, házsorokon nemsokára megdöbben a csákány, hogy a hangulatos óbudai házak mellé modern kislakások épüljenek. Óbuda nem fogja elveszíteni jellegzetességét, mert vigyáznak rá, csak saját érdekében utat enged a fejlődésnek.

Vigyáznak rá... Vigyáznak a politikusok és a városrendezők, de vigyáznak rá Óbuda szerelmesei is. Politikusok, írók, újságírók, festők, szobrászok, zenészek és színészek, Óbuda hagyománytisztelő polgárai, kereskedők és iparosok, akik kedd estéknél az egyik vendéglőben, az óbudaiak leibjournalja, az *Óbudai Szemle* köré csoportosulnak és nyitják ki pénztárcáikat, ha a nyomdászámra nagyon fenyeget. Ezekben a kedd estéken késő éjszakáig Óbuda a téma, de előkerül más téma is. Kedves öregek és lelkes fiatalok beszélgetnek itt és ugratják az öreg Jenő bácsit, aki büszkén veri a mellét, hogy ő óbudai polgár, de haladó, a javából. Ha Jenő bácsi polgár — heccelik tovább, akkor ki a Zsolt Béla, meg Supka Géza? Az öreg pillanatig megzavarodik, de aztán kivágja: *Ők a főpolgárok*. Aztán dohogva issza ki a zamatos muskotályt és magában szidva az öregeket nem tisztelő ifjúságot, hazaballag.

Ez a mai Óbuda, Budapest «reneszánsz lovagja», amint hagyományaitban és a jövő reményeiben éli.